

Голові разової спеціалізованої вченої ради
у Дніпровському національному
університеті імені Олеся Гончара
доктору політичних наук, професору,
завідувачу кафедри політології
Третяку Олексію Анатолійовичу

Відгук

офіційного опонента, доктора політичних наук, професора, професора кафедри публічного управління та митного адміністрування Університету митної справи та фінансів (м. Дніпро) Тупиці Олега Леонідовича на дисертаційну роботу Романова Романа Олександровича «Антикризові стратегії розвитку сучасних політичних партій: зарубіжний досвід та українські перспективи», подану до захисту до разової спеціалізованої вченої ради у Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 052 «Політологія»

Актуальність обраної теми дисертаційного дослідження. Загальна актуальність дослідження антикризових стратегій розвитку політичних партій, зокрема українських, у контексті зарубіжного досвіду, має критичне значення в сучасному політичному та суспільному контексті. Світ знаходиться в стані постійних змін, спровокованих як внутрішніми, так і зовнішніми чинниками, такими як геополітичні напруги, економічні труднощі, військові агресії, соціальні перетворення та технологічний прогрес.

Україна, подібно до багатьох інших країн, зазнає складних політичних випробувань та нестабільності. В контексті цієї реальності, дослідження антикризових стратегій стає важливим інструментом для збереження та

зміцнення демократичних інститутів. Вивчення зарубіжного досвіду дозволяє виявити ефективні методи та рішення, які можуть бути адаптовані до українських реалій для підвищення стабільності політичного середовища.

Актуальність дослідження полягає також у потребі розвитку нових стратегій управління партійними структурами та їх взаємодії з громадянським суспільством. Розуміння та впровадження ефективних антикризових підходів можуть сприяти збереженню стабільності та підвищенню довіри до політичних партій серед громадян.

Відповідно, дослідження антикризових стратегій розвитку політичних партій, що базуючись на зарубіжному досвіді та українських реаліях, має ключове значення для подальшої консолідації політичної сфери, зміцнення демократії та забезпечення сталого розвитку країни.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації є високим, оскільки забезпечується насамперед:

- аналізом та систематизацією антикризових стратегій, що застосовуються політичними партіями для ефективного управління кризовими ситуаціями, виявлення основних підходів до запобігання кризам та стратегій виходу з них;
- оцінкою та адаптацією світових практик управління політичними кризами для використання в умовах українського політичного середовища;
- дослідженням ролі та впливу політичних партій на формування громадської думки, механізми взаємодії з громадянами та способи мобілізації громадянського суспільства;
- аналізом сучасних комунікаційних технологій та їх впливу на «спілкування» політичних партій з виборцями, вивчення ефективних методів комунікації для підвищення впливу партій на громадян;

- врахуванням специфічних особливостей українського політичного контексту для розроблення рекомендацій, які враховують індивідуальні потреби та можливості політичних партій в Україні.

Зазначені наукові положення спрямовані на розширення наукових знань та розвиток стратегій для подальшого покращення роботи політичних партій, сприяючи підвищенню їхньої стабільності, ефективності та впливу на політичні процеси у суспільстві.

Успішність наукової праці Романа Олександровича також забезпечується її продуманою структурою, логічною послідовністю розділів та їх чітким формулюванням, поетапним використанням комплексної методики дослідження, що, у свою чергу, уможливорює послідовне вирішення завдань, окреслених Романовим Р. О.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. У вступі обґрунтовано вибір теми, визначено її актуальність, чітко окреслено мету та завдання дослідження, при цьому завдання скоординовано з положеннями, які виносяться на захист, та загальними висновками; чітко зазначено об'єкт і предмет дослідження, викладено наукову новизну, теоретичне й практичне значення роботи, наведено інформацію про апробацію результатів та структуру дослідження.

Розділ 1 «Теоретико-методологічні засади дослідження антикризових стратегій сучасних політичних партій» висвітлює врахування суттєвих факторів та взаємозв'язків, які впливають на функціонування партій у кризових ситуаціях та їхні стратегії виходу з цих ситуацій. Розділ базується на системному аналізі політичних партій як складних організаційних утворень. Він враховує взаємодію різних компонентів та структурних елементів партій, розуміння внутрішніх механізмів управління та їхнього впливу на усіх рівнях.

Внесок Р. Романова дозволяє оцінити та порівняти ефективність стратегій управління кризами, застосовуваних політичними партіями в різних країнах. Це дає можливість виявити спільні моделі та кращі практики, які

можуть бути адаптовані та використані для поліпшення ситуації в українському політичному середовищі. Також дисертант розкриває ключові аспекти використання концептуальних моделей кризового менеджменту, які дозволяють розуміти природу кризових явищ, їхні причини та наслідки. Це допомагає розробці ефективних інструментів та стратегій управління кризовими ситуаціями. Означене також дозволяє отримати комплексне розуміння соціальних, політичних та інституційних аспектів кризових явищ.

У розділі 2 «Інституційна антикризова спроможність політичних партій в умовах демократичного політичного процесу» дисертант описує здатність сучасних партій ефективно реагувати на кризові ситуації, зберігати свою стабільність та функціонування як ключового учасника демократичного устрою суспільства. Даний розділ аналізує та визначає, наскільки політичні партії здатні вирішувати конфлікти, зберігати довіру виборців, адаптуватися до змін у політичному середовищі та забезпечувати сталість управління у демократичному процесі.

Романов Роман відображає інституційний капітал, який накопичується партіями у вигляді довіри громадян, організаційної стійкості, а також розробки ефективних механізмів управління та прийняття рішень. Інституційна антикризова спроможність орієнтується на забезпечення партіями необхідних ресурсів та структурних змін, щоб відповідати на виклики, які виникають у процесі політичної діяльності.

Це поняття не лише враховує здатність партій виходити з кризових ситуацій, а й створює умови для їхньої стійкості й успішності в майбутньому, будуючи систему внутрішніх процесів та механізмів, які сприяють їхньому зміцненню. Також це означає формування конструктивних відносин усередині партій, розробку ефективних стратегій комунікації з громадськістю та готовність до змін у власних підходах та стратегіях управління.

У розділі 3 «Антикризові стратегії сучасних політичних партій в Україні в умовах зовнішньої агресії» Роман Романов пише про сукупність інноваційних та реагувальних підходів, спрямованих на забезпечення

стабільності, захисту суверенітету та ефективного функціонування партійної системи в умовах зовнішнього втручання та загрози для національної безпеки.

Говориться про здатності політичних партій адаптуватися до нових умов та міжнародних викликів, використовуючи комплексний підхід до побудови власних політичних стратегій. Вони включають в себе не лише заходи у сфері безпеки та оборони, але й враховують міжнародну дипломатію, сприяння міжнародним альянсам та збереження міжнародної підтримки.

Передбачається вдосконалення механізмів управління кризовими ситуаціями, активізацією комунікаційної роботи з громадськістю, а також здійснення дієвих заходів для мобілізації громадян у відповідь на зовнішню загрозу.

Розглядається завдання збереження національного єднання, виявлення та впровадження оптимальних рішень у складних умовах зовнішнього тиску та викликів, а також постійна підтримка демократичних цінностей і прав людини навіть у найскладніших обставинах.

Достовірність та наукова новизна здобутих результатів передусім обумовлюється тим, що елементи наукової новизни дослідження повною мірою відображені у змісті дисертаційного дослідження і підтверджені ґрунтовними висновками дисертанта. Особливу увагу варто звернути на наступні теоретичні положення та висновки, сформульовані автором дисертаційного дослідження.

Офіційним опонентом позитивно оцінюється розгляд антикризового значення політичних партій під час політичних трансформацій, що відображає їхню гнучкість та здатність адаптуватися до соціально-економічних змін, а також реагувати на загальноєвропейські тенденції. Що відбувається через участь у формуванні громадянського суспільства, підтримку демократичних ініціатив та функціонування парламентських урядів.

Заслугує на увагу виникнення моделі цивілізованої взаємодії між владою та опозицією, що дозволяє урядам реагувати на кризові ситуації з урахуванням конструктивної критики опозиції. Такі антикризові рішення отримують підтримку політичної спільноти, навіть якщо це призводить до зниження доходів населення.

У дисертаційному дослідженні приділяється увага тому аспекту, що політичні партії змогли успішно адаптуватися до деідеологізації суспільства, перетворюючи свої структури на нові медійно-політичні проекти з гнучким лідерством та здатністю взаємодіяти з різними соціальними групами. Це в подальшому сприяло політичній консолідації суспільства та запобігло радикалізації настроїв, залучило нові покоління до політичної активності та громадського життя.

Важливо відзначити приділення уваги дисертантом антикризовому внеску політичних партій на рівні локальних громад та регіонів, де вони брали активну участь у діяльності та взаємодії з громадянами. Що сприяло політичній рівновазі та ефективній взаємодії з населенням.

Автор дослідження ставить перед собою завдання вивчення та систематизації ролі політичних партій у вирішенні політичних криз, розглядаючи їхню спроможність адаптуватися до змін у суспільстві та реагувати на зовнішні виклики.

Одним із ключових аспектів наукового внеску є аналіз взаємодії політичних партій з іншими соціальними структурами, такими як профспілки, що розкриває можливості співпраці для визначення соціально-економічних параметрів розвитку. Романов Р. О. зосереджує увагу на ролі та впливі партійної політики на формування соціальних та економічних параметрів сучасного суспільства.

Крім того, дисертант пропонує новий підхід до аналізу інституційних передумов антикризової діяльності партій, зокрема, розглядається важливість концептуальних міжпартійних дискусій, вертикального просування кадрів та реалізація традицій квотування партійних позицій у практиці парламентської

діяльності. Ці аспекти розглядаються як важливі фактори для забезпечення сталого політичного ладу та ефективного управління суспільством в умовах політичних криз.

Робота виявляє актуальність орієнтації сучасних політичних партій на внутрішньопартійну демократію, меритократичні принципи формування кадрів, а також нові підходи до внутрішньопартійної комунікації.

Визначається важливість перехідного процесу українських політичних партій від застарілих організаційних стереотипів до більш децентралізованої структури. Цей перехід спрямований на зростання комунікаційних зв'язків та підтримки локальних громад і громадських об'єднань. Визначаються нові стратегії концентрації уваги політичних сил на підтримці демократичного розвитку країни відповідно до європейських стандартів.

Особлива увага приділяється формуванню прозорого партійного лідерства, його зв'язку з партійним середовищем, що сприяє підтримці та довірі до політичних лідерів. Дослідження також відзначає неефективність традиційного медійного просування кандидатів та необхідність розвитку відкритих партійних принципів.

Дисертант порушує питання переосмислення та переоцінки традиційних методів та підходів у партійному менеджменті в Україні, що забезпечує формування довгострокових стратегій, адаптованих до сучасних викликів та демократичних стандартів. Це новаторський погляд на ефективну участь політичних партій в політичному житті країни, спрямований на підтримку сталого розвитку суспільства та його демократизацію.

Повнота викладу результатів дисертаційного дослідження та наукових положень в опублікованих працях обумовлюється апробацією результатів дисертаційного дослідження у наукових публікаціях Р. О. Романова у фахових наукових виданнях України (3 статті), в опублікованих тезах доповідей дисертанта (5 доповідей) на науково-практичних конференціях та ін. Наукові здобутки автора підтверджуються та повною мірою відображаються в його наукових публікаціях.

Дискусійні положення дисертації та зауваження щодо її змісту.

Дисертаційному дослідженню, притаманні деякі дискусійні положення, з якими важко погодитись. Зокрема, попри те, що дослідження має значний потенціал у розумінні та просуванні антикризового партійного менеджменту в Україні, воно також має певні недоліки, які можна відзначити.

1. Описані у дисертації стратегії реформування політичних партій в Україні мають відносно загальний та теоретичний характер, без достатньо конкретних та практичних прикладів або детальної розробки. Деякі пропозиції щодо підвищення ефективності політичного лідерства або розроблення стратегій ведення політичних кампаній можуть бути недостатньо конкретизованими. Додатково, деякі практичні аспекти та можливі виклики, з якими стикаються політичні партії в Україні, можуть бути недостатньо розглянуті чи не отримали достатньої уваги в дослідженні. До прикладу, йдеться про вплив зовнішніх факторів або регіональних особливостей на антикризовий менеджмент політичних партій, який можна було представити більш ґрунтовно.

2. У дослідженні зазначено важливі аспекти щодо кризовості політичних процесів та ролі партій у сучасних умовах. Однак, існують певні недоліки, які варто врахувати. Окремі висновки та рекомендації, зокрема щодо пристосування партій до цифрового середовища, можуть бути відносно загальними. Дослідження може бути більш ефективним, якщо воно конкретизує методи та стратегії адаптації політичних партій до цифрової реальності. Також, може бути корисною більш детальна аналітика внутрішніх поділів у партіях, конфліктів між сторонами та їх впливу на кризову ситуацію. Дослідження може бути більш об'єктивним та комплексним, якщо воно врахує більший спектр факторів, що впливають на кризовість політичних партій, та пропонуватиме більш різноманітні та конкретні стратегії для подолання цих криз.

3. Дисертант не надає достатньо конкретних та розроблених пропозицій щодо вирішення кризових організаційних аспектів, що вимагають

детального та практичного підходу. Спостерігається певний брак аналізу впливу зовнішніх економічних факторів на партійну систему України. Особливо актуальним це є в період повномасштабного вторгнення російської федерації. В умовах військового протистояння з агресором актуалізується питання «зовнішнього» інвестування до розбудови політичних партій та реакції українського політичного середовища на такі дії.

У цілому, робота має сильні сторони, проте для об'єктивності слід більш детально проаналізувати різноманітні аспекти кризовості партійних структур та врахувати різні точки зору в наукових дискусіях та експертних оцінках.

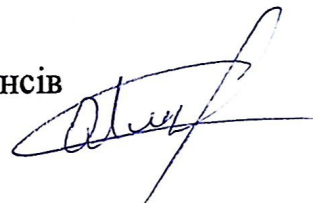
Загальна оцінка дисертаційної роботи та її відповідність встановленим вимогам. Вищенаведені спірні положення мають дискусійний характер і не впливають на належний рівень дисертації на здобуття наукового ступеню доктора філософії, що рецензується. Спірність окремих положень, про які мова йде вище, притаманна будь-якій креативній роботі, зокрема науковій роботі, представлений на здобуття наукового ступеню доктора філософії із зазначеного напрямку дослідження. Тому автору пропонується в подальшому здійснити творчий пошук науково-аргументованих відповідей на висловлені запитання та спірні положення даної роботи. Висловлені зауваження не стосуються основних положень дисертації, не ставлять під сумнів наукову новизну, теоретичну та практичну цінність роботи, особистий внесок автора, ґрунтовну методологічну базу, глибину та об'єктивність проведеного аналізу, достовірність отриманих результатів.

Дисертація Романова Романа Олександровича на тему «Антикризові стратегії розвитку сучасних політичних партій: зарубіжний досвід та українські перспективи» є самостійною, комплексною, завершеною працею, що містить нові науково обґрунтовані результати проведених досліджень, які розв'язують поставлені наукові завдання. Тому, за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю і достовірністю, науковою і практичною

значущістю отриманих результатів, повнотою їх викладення в опублікованих дисертантом наукових працях, а також за оформленням дисертація відповідає всім вимогам, які поставлені у Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами) і які висуваються до дисертацій доктора філософії. Романов Роман Олександрович як автор цієї дисертації заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 052 Політологія.

Офіційний опонент

доктор політичних наук, професор,
професор кафедри публічного управління
та митного адміністрування
Університету митної справи та фінансів
(м. Дніпро)

Олег ТУПИЦЯ

Підпис засвідчую:

Тетяна Торує